

בליוןוך לעיון בערשות השבע

ז ג

וארא (חשייה)

ואני אקח אן לב פרעה

וחרבתי אן אהוותי ואן מופת באנך פארוים.

א. סמות רבנן י"ג ד"ז (ו' א') כי אני הכבשתי אן לאבו...
אמר ר' יוחנן טכאנ פוחז פה לטיגים לומרו לא מיתה פמג זיין פאה איזובא...

אמר לו ר' טכען בן לקיטו ייסחט פיהם כל טיגין, אלא (פסלי ג, דד): "אם לאביך חוץ
יליז", נחקבחו מחרה בו בארט בעסח חראנזאג, צניזה וחלישת זאניזו חזרר בו, וחוז גרעל
לבו מן החיקוב, כדי למטרע פמג מוח שאנא. אף קר פרעה חראנז, כיון טיגר הקכח"ז חכם
פעמים ולא הטגיה על דבריו, אמר לו נחקבחו זו ואנה חקבחו ערל' וחכבוד אן לבך, הריני
מוסיף לך טומאה על טומאך.

1. הסבר אן קוטיתו של ר' יוחנן.

2. כיצד פישב ריש לקיטו אן קוטיתו?

3. חוכת פן הכתוב מה שאמור ריש לקיט, לאידך נחקבחו אלו יונט פטפיטים ולא חביבה
ורק לאחר מזה הכביד אן לאבו... (זים גז: יונט פטפיטים דוקא)

ב. הוכח לדברי ריש לקיט דלעיל את דבריו על אהוות' ס' גמלה.
שบท ק"ב עמן אמר ריש לקיט. מה דכתיב (פסלי ג, לי"ד): "אם לאבאים - חזא לך ולעוגים יתן חן?" -
כא ליטמא פוחזין לו, בא לערר מסייעין אהוות.

רשי זט: "אם לאבאים - חזא יליז"; טיגין יליז, לא יסידיוחו ולא ימצעוחו; "ויאם
לענויים"; ולטידה טובה הוא נטיך - "יתן חן"; יסידיוחו פן חביבים. בא ליטמא -
פוחזין לו. בא לערר - מסייעין אהוות זמיכין לו אהוות.

1. במה מסייעין דברי ריש לקיט כן לפחרון טאלח ר' יוחנן דלעיל?

2. מה מוסיפים דבריו כן על דבריו יאנבאום מהמוה רבבה?

ג. ואלה אהודות מהזובות קומזוניגו בלאלה זו.

רמב"ס הלכות אהובה פרק ו', הלכות א-ב:

פזוקים הרבה יש בתורה ובבדרי נביאים תהן נראין כסוחרים עיקר זה (כל בחירה חביבה
מוחלשת הנחותה ביד כל אדם, כפי טפירים בפרק הקודם) וככסלים בתן רוב האדם, ויעלה על
דעון מהן, נחקבחו זו גורל על האדם לעתות רעה או טובה, וטאין לבו של אדם מסול לו
להטותו לכל אשר ירצה. והרי אני מבادر עיקר גדור טיגין גרע פירוט כל אהון הסוסקייטו.

בזמן אחד או אנט' מדינה חוטאים, וענשה החוטא חטא טעונה מדעהו ובראונו, ראיו
לחיפורע פמגנו, נחקבחו זו יודע איך יפרע: יסחט טהרין גוונן טנפעריטים פמגנו על חטאו
בעולם הזה, בגופו או בטמו... ויטחא שחרין גוונן טנפעריטים פמגנו בעולם הבא ואין
לעובר עליו שום נזק בעולם הזה. ויסחט גנפרעיטים פמגנו בעולם הזה ולעלום הבא.

במה דברים אמוריהם? בזטן טלא עאה מזובת, אבל עאה חלבוה - המזובה כחרים לפני
הטירענות. וכטע טהאדו חוטא מדוחו וברזונגו, אך חזא עותה חטובה מדוחו וברזונגו.

ואפשר שיחטא אדם חטא גבור או חטאיהם רביים עד טיחן דריין לפניהם האמת טיאת הפרעון
משזה החוטא על הטאים אלו טעסה ברזונגו ומדוחו, טמונען פמגנו החטובה ואין פגיחין לו
רישו לשוב מרלוועו, כדי טימות בחטאו טיעתן; חזא נחקבחו זו אמר על ידי יסעה (ו, י):
"חסמן לב הען הזה ואזניו הכביד ועינינו חנע", ובן חזא אומר (רכח"ב לו, טז): "ויהיו
מלעיבים במלאכי האלקים ובזווית דבריו וՓועחים נבניאיו עד עלות חמת ה' בעמו עד לאין
טרפא". כלומר: חטאו ברזונג וחרבו לפצען עד טנחוייכו למגוע מהשוו החטובה טחיה המרפא.

לפייך כחוב בתרורה: "וְאֵגִיד אַחֲךָ לְבִ פּוּעָה"; לפי שחתא מעצמו חhilah, והרעד ליישראל הגרים בארץו, שנאמר (למזה א, י): "הַבָּה נִתְחַכֵּם לֹא פָּנִידְכָּה...", גוחן הדין למנווע חפובה ממנה עז' לנפרע ממנה, לפייך חיזק הקב"ה את לבו.

וכן טיחון לפי עוזנותו סחיו לו נתחיב למוגעו מן החטובה, שנאמר (דכרים ב, ל): "כִּי הַקְּבָה הִיא אֶלְקִיר אֶת כּוֹחֶךָ וְאֶמְצֵץ אֶת לְבָבוֹ".
נמצאה אומר, יאלא גזר האל על פרעה להרגו ליישראל, ולא על טיחון לחוף א' בארץו, ולא על הכנעניים להמעיב, ולא על יישראל לעבד עכו"ם, אלא בולן חטא מעצמן וכולע נמחיבנו למנווע מהן החטובה.

הלוות חסוכה פרק ז, הלוות ד-הה

וכענין זה דוואים האדיקים והנביים בתפילהיהם מאח ה'. לעודם על דרך האמת, כמו שאמר דוד (כז; א; טו, יא): "הַוּרְגִּינִי הִיא דְּרָכֶךָ", כלומר אל ימנעוני חטא זרך האמת, שממנה אדע דרכך וייחזר שמר, וכן זה שאמר (חיה לילם נא, יד): "וְרוֹחַ גְּדִיבָה תִּסְמְכָנִי" כלומר: תניח רוחך לשוחות חמץיך ואל יגרמו לי חטא למונעוני שחטובה, אלא מהיה הרשות בידיך עד שאחזרך זרבין ואדעך דרך האמת, ועל דרך זו כל הדומה לפטוקים אלה.

ומתו זה שאמר דוד (חיה לילם כה, ח-ט): "טוֹב וַיְשַׁרְתָּ הִיא עַל כֵּן יוֹרָה חֲטָאִים בְּדַרְךָ יִדְרֹן עֲנוּבִים...". זה שליח נבאים מודיעין דרכיכך ומחזירין אותו בחטובה. ועוד: שנתן בהם כוח למדוד ולהבין שמייה זו בכל אדם, טבל זמן שhort ומשן בדרכי התכמה והצדקה מהאות להן ורורך אוותם, והוא מה אמרו חז"ל (שבט קד, ע"א) "בא ליתר מסיעין אותו", קלומר: ימא עזמו נעדך על הדבר.

ר. יוסף אייבו ספר העתקים ז', פרק כ"ג.

ועל זה הדורך יתפרש מה שמנא באחוב, שהשת ייחברך מחזק לך הרשות ומונע מוחט דרכיכך החטובה, וזה, שהרעד בבבאו עלייך המכבה מתחודה ושב אל ה', מיראת העונש המוטל עלייך, כמו שאמר פרעה: "חַטָּאָתִי הַפָּעָם הַזֶּה אֶתְזִיק". ובוגבור טזה דומה לאוגוס ואינו בחירתי הנה ה', מחזק או לבו לאמר שונאה המכבה במקורה ולא על צד החטגהה, וזה כדי שיטר מלבו המורע' מקנה מחמת המכבה ויטישאר על טבעו ובחרותו מבלי מכריח ואז ייבחן אם היתה תשובתו בחירות.

ובזה הצד נגעלים שפורי החטובה בפני רשותיהם, לא ש"ה, ימנע מן האdat טוב בחירות, אמר המכוב (יחזקאל יז, לב): "כִּי לֹא אָחַזְקֵן בְּמַתָּה... וְהַשְׁבֵּבוּ וְחִיוּ", אלא ש"ה, משעריו על בחירונו בלבד מבלי מכריח מחוץ, והוא בוחר דרכך לעצמו.

ר. עזביה טברני ז', ג' ד"ה ואידי אקתו

הנה בהיות האל חוץ בחשיבות רשותים אלא במיחחה, כאמור (יחזקאל לג, לא) "חַי אָנִי נָאָוֶה אֶת אַחֲפּוֹצֵן בְּמַתָּה וְאַעֲ, כִּי אֶת בְּרוּבָה רְשֻׁעָה מִדְרְכָו וְחַי", אמר טירבה את אוחחותיו ואת מופתיו. וזה להסביר את המצרית בתמורה, בהודיעו להם גדול וחסדו באומות ובפטופתים, כאמור (שמות ט, טז): "וְאַוְלָם עַבְדוּ זֹאת הַעֲמַדְתִּיר, בְּעַבְורַ הַרְאֹתָךְ אֶת חַי, וְלֹמְעֵן סְפִּירָה בְּכָל הָאָרֶץ", ועם זה (יחד עם זה) היהת הכוונה שישראל יראו ויראו....

ואין ספק שלולא הכבידה חלב היה פרעה מפלחו את ישראל בלא ספק, לא על צד חטובה וחכינה לאל ייחברך שיונחט מהיו, מורד, אף על כי שחברך גדל וטובו (של ה'), אלא על צד חיותו בלתי יכול לטבול עוד את אורת המכבה, כמו מהගידו עבדיו באמרים (י, ז) "חַטָּרָם מְדֻעָה כִּי אַבְדָּה מְצָרִיטָה! ". וצתה (קלומר): אילו חזר בו ונגונ לישראל לכלכתה לא היהת כללה. אבל אם היה פרעה חוץ לחכינה לאל ייחברך ולשוב אליך בחשובה שלימה - לא היה לו מזוה שום מרגע. והנה אמר ח': "וְאֵגִיד אַחֲךָ לְבִ פּוּעָה", שיתהאמץ לסבול המכוב ולא ישלוח מיראת המכוב את ישראל, "לְמַעַן שִׁתְּחַי אֶת חַדְרָבָו" (י, א) - שמהם יבירו גודלי וטובי וישובו חמארית באיזו חטובה אמייתה.

1. כמה הטעות שוניות נאמרו בגדירות ווליעיל, ומה הבדל ביניהן?

2. מי מהם הולך בעקבות ריש לקיש?

3. חסרך, כיצד אין דבריך חרמבי"ס כאן סוחרים לבריך הלוות חטובה ה', ג-ה:

...וְאֵין לו מִשְׁפְּחוֹת וְלֹא גָזֵר עַלְיוֹ וְלֹא מִשְׁמַטְפּוֹ לְאַחֲרֵי מִזְנֵי חֲדָרִכִּים, אֶלְיוֹ הַוְאֵי יְצָדָקוֹ וְמַדְעָתוֹ נֹסֶת לְאַיּוֹ דְּלִיק שִׁירָאָח... וְרַבְרַב זֶה עַיְקָר גָדוֹל הוּא וְהוּא עַמּוֹד הַתּוֹרָה וְהַמְּצָה... שָׂהָרָות בִּידָכָם וְכָל שִׁיחָפֵץ אַיִם לְעָסֹם מִשְׁעָנֵי אַדְם עֲוֹנָה - בֵּין טוֹבִים בֵּין רָעִים.

4xx. עיין רבב"ן שמות ז', ג' ד"ה ואידי אקתו
" " ט' י"ב " וְיַחַזְקֵךְ ח' אֶת לְבִ פּוּעָה.

(א) כמה הטעות שוניות גוחן חומב"ן?

(ב) היחס ביגיהן את המזרחיים עם אורת הדעתם האמורין לעיל?